

Na zborih delavcev v prejšnjem mesecu smo sprejeli predlog začasne delitve čistega dohodka za devet mesecev letošnjega leta in osnutek pravilnika o poslovni tajnosti. Razprave ni bilo. Temu je kriv zlasti način dosedanjih zborov, saj stoje in v veliki množici ne bi prišli vprašanjem do dna. Od novega leta bo bolje. Takrat se bomo zbirali v manjših skupinah in ob primernejšem času.

Od novega leta dalje, samoupravne delovne skupine

Na referendumu 14. oktobra 1980 smo sprejeli spremembe in dopolnitve statuta, s katerimi smo se odločili, da se zbor delavcev delovne organizacije organizira preko zborov samoupravnih delovnih skupin, ker zaradi narave dela in izmenskega dela, delavci ne morejo odločati na enotnem zboru.

Čeprav je bilo o vlogi in delovanju samoupravnih delovnih skupin že precej napisanega in rečenega pred sprejetjem, ne bo odveč, če pred pričetkom delovanja, ponovno spregovorimo o nekaterih najpomembnejših dejavnikih za delovanje in nalogah.

TO VAS BO ZANIMALO

— Plan za leto 1981 in kolektivni dopusti — na 3. strani (v pripravi je predlog, da uvedemo delne kolektivne dopuste v juliju in avgustu).

— Obvestilo Ljubljanske banke, Gospodarske banke stran 4. (Težave z najemanji premostitvenih kreditov za osebne dohodke).

— V mesecu oktobru se ni nihče zaposlil v naši delovni organizaciji — na 5. strani.

— Kdaj na sodišče (nadaljevanje s prejšnje številke).

KAJ SO IN KAKO DELUJEJO

Samoupravne delovne skupine predstavljajo tiste dele delovne organizacije, v kateri se delavci povezujejo delovno, organizacijsko, tehnično ter je zanje značilna tudi prostorska povezanost. Samoupravno delovno skupino ustanovi delavski svet delovne organizacije na pobudo delavcev ter na predlog sindikalne organizacije. V času tiskanja časopisa, je delavski svet verjetno že sprejel predlog, koliko in katere samoupravne delovne skupine bomo ustanovili v delovni organizaciji.

Oblika delovanja samoupravne delovne skupine je sestanek.

Samoupravna delovna skupina se lahko skliče kot:

— zbor samoupravne delovne skupine. V tem primeru vodi zbor predsedstvo zbora (predsednik zbora je načeloma delegat delavskega sveta), ki usmerja razpravo, v sodelovanju z delavci samoupravne delovne skupine oblikuje sklepe ter vodi in podpisuje zapisnike o delu zbora.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kadar se delavci izjavljajo o posameznih predlogih ali samoupravnih splošnih aktih na zborih delavcev se šteje, da je sklep sprejet, če ga sprejme več kot polovica vseh delavcev v delovni organizaciji, razen če ni v zakonu ali samoupravnem splošnem aktu določena drugačna večina.

— *proizvodni sestanek*, kadar se delavci samoupravne delovne skupine dogovarjajo o konkretnem delu, o izpolnjevanju proizvodnega plana, o delovnem redu, o varnosti pri delu in drugih vprašanih, pomembnih za njihovo delo. *Ta sestanek vodi organizacijski vodja.*

— *sindikalni sestanek*, kadar se pojavlja v funkciji nalog sindikalne organizacije. Sestanek samoupravne delovne skupine, kadar se ta sestaja kot sindikalni sestanek, *vodi član izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata*, ki ga izvolijo delavci za mandatno obdobje.

Lahko se zgodi, da bo sestanek samoupravne delovne skupine, sklican za določen datum, v posameznih točkah dnevnega reda, opravil vse tri vloge: zbor delavcev, proizvodnega sestanka in sindikalnega sestanka, če bodo tako narekemale potrebe oz. dnevni red. Takrat ga bodo od točke do točke vodili predsednik zbora, organizacijski vodja in član IO sindikata.

SKLICEVANJE SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

Vodja skliče sestanke samoupravne delovne skupine po potrebi.

Obvezno pa mora sestanek sklicati, kadar:

- zahteva sklic najmanj 5 članov samoupravne delovne skupine;
- predstavlja sestanek zbor samoupravne delovne skupine;
- zahteva sestanek predsednik zbora samoupravne delovne skupine;
- zahteva sestanek delavec ali samoupravna delovna skupina, če niso v predpisanem roku dobili odgovora na vprašanje v zvezi s poslovanjem oddelka delovne organizacije;
- obravnavajo vprašanja za katere je potrebna pred sprejemom odločanja z referendumom obvezna javna razprava;
- odobravajo predloge pomembnih kreditnih pogodb za investicijska vlaganja, ki so potrebna za razširitev materialne osnove dela;
- zahteva sestanek sindikalna organizacija;
- zahteva sestanek glavni direktor.

VODJA SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE

Vodja samoupravne delovne skupine je neposredni organizator dela, to je mojster, vodja izmene, oddelka itd. V primeru, ko bodo v eno samoupravno delovno skupino združeni delavci, ki jih vodita dva organizacijska vodja, se bosta z delavci dogovorila, kdo bo vodil samoupravno delovno skupino oz. kako se bosta pri vodenju menjavala (na leto, dve, ali od sestanka do sestanka).

Vodja samoupravne delovne skupine je odgovoren za sklic samoupravne delovne skupine, bodisi v funkciji zbora delavcev, proizvodnega ali sindikalnega sestanka. Sestanek mora sklicati v najprimernejšem času, tako da je čim manj moten redni delovni proces in da je čas sestanka racionalno izkoriščen.

Vodja samoupravne delovne skupine je dolžan obveščati samoupravno delovno skupino o tekočih vprašanih poslovanja in samoupravljanja ter posredovati odgovore na postavljena vprašanja s prejšnjega sestanka. Nadalje je dolžan delavce seznanjati z informacijami o poslovanju in delu oddelka in delovne organizacije ter še o drugem, sprejemati predloge in mnenja posameznikov in jih usklajevati, ter obveščati in seznanjati delavce o pomembnejših družbenopolitičnih akcijah v delovni organizaciji.

Vodja samoupravne delovne skupine je dolžan na vsaki seji voditi zapisnik, ki ga podpiše vodja, predsednik zbora (če se je SDS sestala v funkciji zbora), član IO sindikata (če se je sestala v funkciji sindikalnega sestanka) in v primeru zbora še overitelj.

Vodja delovne skupine in predsednik zbora samoupravne delovne skupine odgovarjata za izvršitev nalog, določenih s statutom. Vodja samoupravne delovne skupine in predsednik zbora SDS huje kršita delovno dolžnost, če vodja ne skliče zbora SDS v roku, ki ga določi sklicatelj zbora delavcev, ali če posreduje delavcem napačno informacijo ali ima namen posredovati delavcem napačna dejstva, ki vplivajo na odločitev delavca.

Iz vseh navedenih nalog lahko ugotavljamo, da ima vodja samoupravne delovne skupine pomembno in odgovorno nalogo za uspešno delovanje samoupravne delovne skupine. Zato bo

v precejšnji meri od sposobnosti organizacijskega vodje, ki bo vodja SDS, odvisna uspešnost delovanja te nove, pravzaprav izpopolnjene oblike, samoupravljanja v delovni organizaciji.

PRIPRAVE ZA PRIČETEK DELOVANJA SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

Za uspešno delovanje samoupravni delovnih skupin bo potrebno že v decembru organizirati razgovore z vodji, na katerih bi se pogovorili o vseh podrobnostih za pravilno delovanje.

Tajništvo organov upravljanja bo za SDS v funkciji zborov preskrbelo potrebno gradivo, ki bo primerno oblikovano in razumljivo.

Za stanke v funkciji proizvodnih sestankov bodo morali poskrbeti vodje in sami v dogovoru z vodstvom sektorja, za sindikalne setanke pa sindikalna organizacija, oz. njen odgovoren član izvršnega odbora.

Vnaprej bodo pripravljene tudi tiskovine za sklic sestankov in prav tako tiskovine za kratke zapisnike.

Mogoče bo na začetku potreben še kakšen sproti nasvet, ali tudi sodelovanje strokovnega delavca, pa bodo kasneje ti sestanki delovali po utečenem redu in postali nepogrešljivi sestavni del našega delavnika, tako kot v drugih delovnih organizacijah, kjer smo se prepričali o uspešnosti takšne oblike samoupravljanja.

PRIHODNJIČ BOMO OBJAVILI SEZNAM SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN IN NJIHOVIH VODIJ.

M. Kralj

Linije za predprejo česane bombažne preje sedaj delujejo. Možnost za doseg plana je večja

V planskih izhodiščih se stališča vse bolj usklajujejo

V toku usklajevanja predloženega dogovora o temeljnih družbenega plana občine Litija je bil na pobudo predsednika občinske skupščine Litija, Jožeta Dernovška, sklican razgovor v naši delovni organizaciji. Razgovora so se udeležili člani komisije za plan in razvoj, predstavniki delavskega sveta in družbenopolitičnih organizacij. Namen razgovora je bilo skupno pretehtati utemeljenost pripomb delegatov delavskega sveta na nekatera določila dogovora.

Predsednik občinske skupščine je utemeljil, da je rast družbenega proizvoda, v katero smo z našimi pripombami podvomili realna in načrtovana na osnovi planov delovnih organizacij, ki so bili v avgustu letos ponovno preverjeni. Nadalje je navedel, da bodo nekatere po-

stavke v dogovoru (za kmetijstvo, požarno varnost krajevne skupnosti in še nekatere druge) v predlogu znižane.

Sprejeli so nekatere naše pripombe za dopolnitev dogovora, s katerimi bomo zagotovili izvajanje posameznih določil tega. Splošna in skupna poraba se bosta gibali 10 % za realno rastjo dohodka in se bosta natančneje opredeljevali sproti z letnimi plani. Razgovor je bil koristen, saj so udeleženci prepričali drug drugega o utemeljenosti trditev. Seveda pa v postopku dogovarjanja in usklajevanja niti eni niti drugi ne moremo v celoti vztrajati na svojem. To je pa tudi namen usklajevanja. Izpopolnjen dogovor bomo prejeli v tem mesecu v sprejem delavskemu svetu.

Iz zapisnika

AKTUALNO

Plan za leto 1981 in kolektivni dopusti

Člani komisije za plan in programiranje razvoja so na sestanku konec meseca oktobra, poleg ostalega obravnavali tudi plan proizvodnje za leto 1981. Ugotovili so, da bo možno uresničevati zastavljene cilje — izdelati načrtovane količine bombažne kardirane preje, pri kateri smo letos presegli plan. Pri ostalih prejah bomo plan dosegli pod določenimi pogoji.

Pri česani preji letos nismo dosegli načrtovanih količin, ker smo zamujali z vključitvijo linij za predprejo. Te sedaj delujejo in je doseg plana odvisen le od ustreznih števil. Enako velja za prejo iz umetnih vlaken.

Za leto 1981 smo predvideli, da bomo mesečno izdelali 101,5 ton slabše mešanice in 107 ton boljše mešanice bombažne kardirane preje; predvideno 52 ton bombažne preje z OE stroji; 58 ton bombažne česane preje; 300 ton preje iz umetnih vlaken in 35 ton efektnih sukancev, če bo od teh izdelano 20 ton nižjih števil.

Na OE predilnih strojih bomo morali za doseg plana doseči tudi planirane hitrosti turbin, 55 tisoč obr./min. Te so sedaj nižje, ker se stroji še utekajo. Prav sedaj začenjajo z povečevanjem obratov, ne morejo pa predvideti morebitnih zapletov. Do začetka novega leta, to ne bi smelo biti več vprašanje.

Pri efektnih sukancih bomo dosegli plan, če bo od načrtovanega vsaj 20 t mesečno nižjih števil iz predpreje. Zlasti za te pa bo

potrebno zagotoviti tudi prodajo.

Poleg teh pogojev moramo zmanjšati še število menjav na strojih. S kupci moramo uskladiti tak proizvodni program, da bodo stroji polno izkoriščeni — to pa pomeni proizvodnjo večjih količin enake preje.

V pripravi je predlog, da prihodnje leto uvedemo delne kolektivne dopuste v poletnih mesecih. Praviloma bi se pričeli okoli 10. julija in bi trajali 3 x po 14 dni. Na dopustu bi bila hkrati ena od treh izmen, ostali dve pa bi v tem času delali le dopoldan in popoldan. S tem bi za mesec in pol ukinili nočno delo.

Na vprašanje, na kakšen način lahko kolektivni dopust vpliva na doseganje planirane proizvodnje, nam je Niko Stamatovski, direktor proizvodnega sektorja odgovoril:

»Teško bi rekel karkoli določenega. Vsekakor bi morali popraviti planske obveznosti, letni plan znižati za pol meseca, kolikor bi ta dopust trajal. Vemo pa, da je bil potek proizvodnje zaradi neplaniranih dopustov, zlasti v poletnih mesecih tudi okrnjen, česar pa plan ni predvideval.

V času kolektivnih dopustov mora biti proizvodnja pri dveh izmenah v polnem teku. Torej, zaposleni v teh izmenah v tem času ne bi mogli zahtevati daljšega dopusta. S tem bi dosegli tudi manjše število zaposlenih v rezervi. Z novostjo moramo uskladiti še uporabo počitniških domov. Delavci na kolektivnem dopustu bi imeli v tem času popolno prednost pri prijavljanju za letovanje v počitniških domovih. To usklajevanje bo zahtevalo še dosti drobnega dela — veliko je še odprtih vprašanj.

Kako bi prihodnje leto delali oz. počitnikovali med kolektivnim dopustom:

Od ponedeljka — 13.7., do nedelje, 26.7. bi šla na dopust 1. izmena; v tem času bi delala prvi teden dopoldan 3. in popoldan 2. izmena, drugi teden obratno. Od ponedeljka 27.7., do nedelje 9.8. bi bila na dopustu 2. izmena; prvi teden bi delala dopoldan 3. in popoldan 1. izmena, drugi teden pa zopet obratno. Ko bi bila 3. izmena od ponedeljka 10.8. do 23.8. na dopustu, pa bi delala prvi teden dopoldan 2., popoldan 1. izmena in drugi teden obratno.

Predlog je v pripravi, sprejeti bi ga pa morali do konca leta, skupno z letnim delovnim koledarjem.

Predlog delavnega koledarja v času kolektivnih dopustov

	13.7.-27.7.		27.7.-10.8.		10.8.-25.8.	
	dopoldan	popoldan	dopoldan	popoldan	dopoldan	popoldan
na delu 1.teden	3	2	3	1	2	1
na delu 2.teden	2	3	1	3	1	2
na dopustu	1. izmena		2. izmena		3. izmena	

Primerjajte! (cene veljajo od 1.10.1980)

Cena kardirane bombažne preje, št. 20, je 155 din za kg, za št. 60 pa 156. din — torej le za 1 dinar več pri 3 x manjši proizvodnji.

Pri česani preji (št. 20 je 163 din, št. 60 pa 168 din za kg) je razlika malo večja (5 din) vendar tudi ne zadošča.

Pri efektnih sukancih so večkrat cene za nižje številke višje od cen višjih števil.

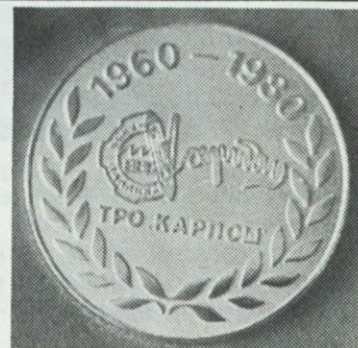
In kaj pomeni »preja št. 20, ... 60« itd?

S številko določimo debelino preje. Številka 20 pomeni, da tehta 1 g 20 m preje (1 kg 20 km), številka 60 pa, da tehta toliko 60 m preje (1 kg 60 km), torej je ta trikrat daljša pri isti teži in zato tudi trikrat tanjša. Stroj pa več metrov kot more, ne more izdelati.

Ob česalnih strojih

Ob dvajsetem delovnem jubileju so nam iz delovne organizacije KARPOS iz Krive Palanke poslali plaketo, kot znak priznanja zasluge in prispevek k razvoju tega kolektiva. Za dolgoletno delovno sodelovanje in za sodelovanje na drugih področjih družbenega življenja in dela z njimi.

OBVESTILO LJUBLJANSKE BANKE, GOSPODARSKE BANKE

Ljubljanska banka, gospodarska banka Ljubljana, nam je pretekli mesec poslala pismo, naslovljeno na predsednika delavskega sveta, sledeče vsebine:

Dne 2. 10. 1980 smo vam poslali dopis, v katerem vas opozarjamo na sklepe izvršilnega odbora naše banke, ki določajo, da bo banka nepopravnane obveznosti obravnavala kot element kreditne sposobnosti pri dodeljevanju novih in podaljševanju obstoječih kreditov, kar še posebno velja za kredite za izplačilo osebnih dohodkov.

Glade na to, da se še vedno ne držite dogovorjenih rokov vračila kreditov za izplačilo osebnih dohodkov, vas obveščamo, da je kreditni odbor za naložbe v tekoče poslovanje, dne 9. 10. 1980 kljub nepravočasnemu vračilu kredita za izplačilo osebnih dohodkov za mesec avgust, izjemoma dovolil kredit za izplačilo osebnih dohodkov za mesec september, vendar je sprejel sklep, da tistim OZD, ki ne bodo vračale kredite za izplačilo osebnih dohodkov v roku, v bodoče ne bo dodeljeval novih kreditov za isti namen.

Upamo, da boste navedeni sklep dosledno upoštevali, da ne bi prišlo do nezaželenih težav ob izplačilu osebnih dohodkov.

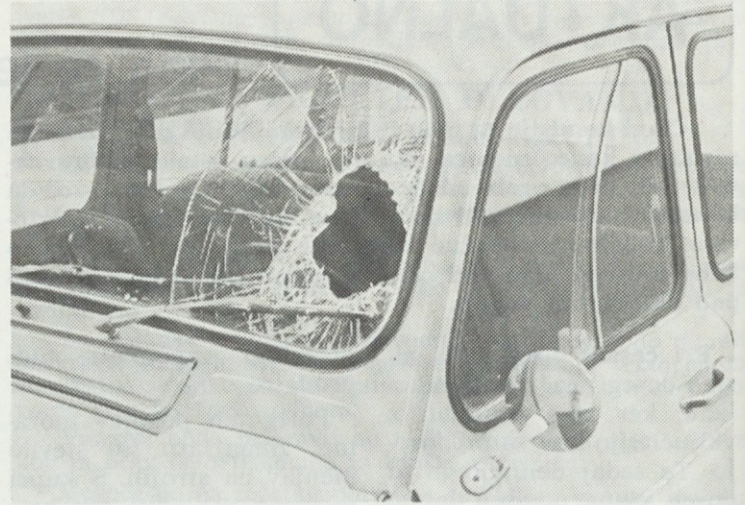
Delavski svet je na seji dne 29. oktobra obravnaval navedeno pismo in ugotovil, da bo delovna organizacija, zaradi težavnega likvidnostnega stanja še imela težave s pravočasnim vračilom kredita. Zato naj se banko ponovno seznanjajo s plačilno problematiko delovne organizacije.

Naša delovna organizacija je zaradi pomanjkanja obratnih sredstev, prisiljena skoraj vsak mesec najemati premoštitveni kredit pri omenjeni banki, s čemer omogočimo izplačilo mesečnih osebnih dohodkov. O vzrokih, zakaj nimamo obratnih sredstev, je obširneje pisano v prejšnji številki Litijskega predilca.

Za izplačilo mesečnih osebnih dohodkov potrebujemo 13 milijonov dinarjev, ki jih ne moremo pravočasno zbrati, ker je treba med mesecem poravnati tudi druge obveznosti, kot so anuitete in zapadle lastne menice, medtem ko nam kupci plačujejo račune večinoma le z menicami.

Pogoj, ki ga postavlja Ljubljanska banka, gospodarska banka, je za našo delovno organizacijo, razen izjemnih mesecev, neizvedljiv prav zaradi plačevanja z menicami, katere avalirajo druge delovne organizacije in jih banka ne odkupi. Kot rečno, bomo banko o našem položaju obvestili.

A. K.

Takšno luknjo je na vetrobranskem steklu naše »katrice« naredila granitna kocka, ki jo sicer uporabljajo za tlakovanje cest, da bi bila vožnja varnejša. Sprožila se je izpod koles mimovozečega tovornjaka, ko jo je ta povozil v trenutku srečevanja. Naš Zvone jo je, na veliko srečo, odnesel le z lažjimi praskami. Kaj bi bilo, če bi kocka priletela le 1 cm bolj na desno?

Iz splošnega združenja tekstilne industrije

Izvršilni odbor Splošnega združenja tekstilne industrije Slovenije je 9. septembra razpravljal o poslovnih rezultatih te panoge v prvem polletju. Menil je, da so bili razmeroma ugodni, glede na stanje oskrbe z repromaterialom da pa je pričakovati v drugem polletju večje težave. Tekstilna industrija se je racionalno obnašala tudi pri delitvi dohodka. Osebnih dohodki so razmeroma nizki in glede na visoko povečanje življenjskih stroškov se predlaga povišanje osebnih dohodkov v skladu z izboljšanimi rezultati. Delovne organizacije si zelo prizadevajo za izvoz, v katerem pa imajo praviloma nižji dohodek. To pa ne bi smelo ovirati doseganja normalnih osebnih dohodkov, zato se predlaga korigiranje dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodkov v l. 1980.

Omejitev porabe deviznih prilivov na 60% povzroča tekstilni industriji hude probleme. Odbor se je zavzel za to, da bi predvsem delovnim organizacijam, ki imajo predilnice dovolili uporabljati več deviznega priliva. Menil je tudi, da bi morala konfekcijska industrija več izvažati, kar bi omogočilo boljšo oskrbo z devizami v celotni reprodukcijski verigi tekstilne industrije. O tem so sklenili sklicati sestanek predstavnikov konfekcijske industrije in izvoznikov.

Na podlagi študije, ki jo je izdelal tekstilni inštitut v Mariboru, je izvršilni odbor obravnaval vprašanje nočnega dela žena in ugotovil oziroma predlagal:

— pristop k odpravi nočnega dela žena ni organiziran, ker terja preveč sredstev, zato vsakdo rešuje problem nočnega dela po svoje;

— izredno visoke investicije predvsem v predilnice, tkalnice in plemenitilnice, kjer nočno delo žena še obstoja, terjajo maksimalno izkoriščanje kapacitet, kar opravičuje nočno delo žena;

— obstoja pa nasprotno mnenje, da so tudi v drugih industrijah drage naprave, ki pa se ne izkoriščajo tudi ponoči;

— vsekakor bi morali žene osvoboditi naporov nočnega dela ter bi se ga moralo postopoma v naslednjem srednjeročnem obdobju opuščati, investicijski programi za investicije morajo upoštevati tudi ta vidik. Prizadevati si je treba tudi za namensko pridobivanje bančnih kreditov za odpravo nočnega dela žena;

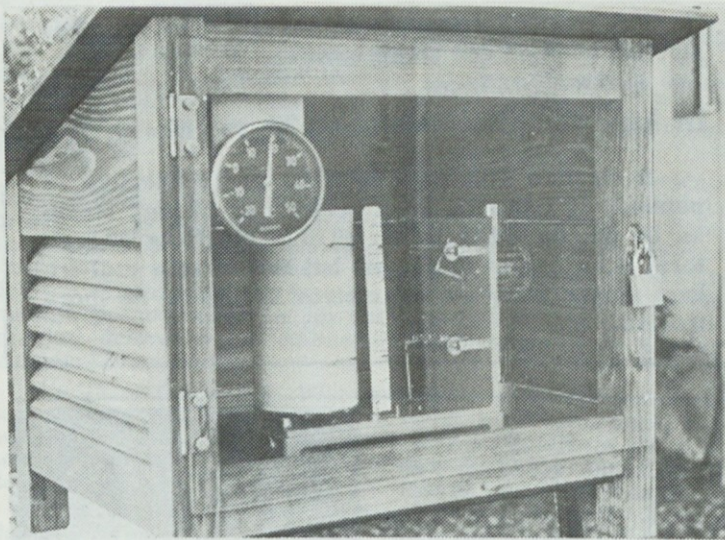
— kjer nočno delo žena ni odpravljeno, je treba poskrbeti za izboljšane delovne pogoje (transport, prehrana, dodatki, razsvetljava klime itd.);

— kazalo bi proučiti kako se izvaja konvencija o nočnem delu v drugih državah;

— v primeru pomanjkanja kapacitet bi morali zainteresirani porabniki preje in tkanin pristopiti k sovlaganju sredstev za razširitev kapacitet kot nadomestilo za odpravo nočnega dela;

— v nekaterih primerih se je nasprotovalo ukinitvi nočnega dela žena, ker so odpadli nočni dodatki na OD.

GOSPODARSKI VESTNIK
št. 39/80

Vremenska opazovalnica bo služila mojstrom za uravnavanje klimatskih naprav, saj bodo sedaj lažje upoštevali zunanje vplive.

V hišici je higrograf, ki meri in beleži procent relativne zračne vlage, termometer in termograf pa meri in beleži zunanjo temperaturo. Kasneje bomo montirali še barometer.

POŠKODBE V SEPTEMBRU IN OKTOBRU

POŠKODBE V MESECU SEPTEMBRU 1980

Marjan Klemenčič, transportni delavec, se je peljal z mopedom z železniške postaje Litija proti Predilnici Litija. Ko je na križišču zavijal v levo, ga je zaradi izsiljevanja prednosti podrl voznik osebnega avtomobila. Pri padcu si je poškodoval gleženj leve noge.

Stanislav Zewell, valjčkar-jermenar, se je peljal z vlakom v službo. Na železniški postaji Litija je izstopil iz vlaka in šel po peronu proti izhodu. Nenadoma mu je postalo slabo in je padel po asfaltnem peronu in si pri padcu poškodoval zadnji del glave.

Po končani montaži nylon mreže na filter napravah v oddelku OE predilnice, je **Franc Oven**, valjčkar-jermenar, po lestvi zlezal v jašek klimatskih naprav, odprl je vrata in opazoval delovanje, pri tem pa se je z desno roko držal za okvir vrat. Takrat pa so se vrata zaradi pritiska sama zaprla in mu poškodovala sredinec desne roke.

Greti Urbanija, snemalka kopsov v efektni sukalnici, je odvijala prejo iz navitka. Pri odstranjevanju vrhnje plasti navitka je uporabljala nož, ki ji je spodletel in jo vrezal v prstanec leve roke.

Albin Fortuna, voznik v notranjem transportu, je z dieselskim vozilom vozil bale sintetične v predmešalnico vlak. Na ovinku je zaradi večje hitrosti naglo zavrl, z desno roko pa je hotel zaščititi bale, da ne bi padle naprej. Med zaviranjem mu je prednja bala pritisnila komolec desne roke ob zaščitno pregrado in ga poškodovala.

Med odstranjevanjem embalaže iz bale sintetičnih vlaken, je **Stanislav Koci**, posluževalec mikalnikov, z desno roko zadela konec pločevinaste ga obroča. Pri tem se je ranil v stopalo desne noge.

Štefka Simončič, čistilka strojev, je med rednim čiščenjem na prstančnem stroju z medeninasto kljukico odstranjevala bombažno vlakno, navito okoli gredi raztezala. Nenadoma je poškodovanki kljukica spodletela in je zato zadela z desno roko ob rob jeklene vzmeti ročice raztezala, ki ji je ranila hrbtišče desne roke.

Nedeljko Lovič, transporter preje in predpreje, je nakladal zaboj s cevkami na ročni viličar. Pri dvigu zaboja se je vrezal v pločevinasti trak zaboja.

Veronika Skobe, čistilka, je vozila s kolesom za avtobusom, ki je pripeljal delavce iz Zagorja. Ko je avtobus ustavil in je zavijala s kolesom proti kolesarnici, je avtobus naenkrat začel vzvratno in zadela delavko, ki je padla in si poškodovala desno ramo.

POŠKODBE V MESECU OKTOBRU 1980

1. **JOŽEFA POTISEK**, previjalka, je rinila voziček, na katerem je bil pločevinasti zabojček napolnjen z navitki po vodilu klasičnega previjalnega stroja. Pri tem ji je padel navitek iz zabojčka na nart leve noge in ji ga poškodoval.

2. **LJUDMILA KOLEDNIK**, sukalka, je hotela na sukalnem stroju z dvojnim zasukom povezati pretrgano nit. Ko je pritisnila z roko na zavoro, ji je spodletelo in je s palcem leve roke zadela ob trak za pogon vreten in si ga poškodovala.

3. **STANISLAV AJDONIK**, vzdrževalec strojev v predilnici bombaža, je čistil prstančni predilni stroj. Ko je ležal pod strojem, mu je padla v oko smet (nečistoča), ki je čez 2 dni povzročila reakcijo (vnetje) očesa.

4. Pri nadzornem obhodu je **JANEZ ZUPANČIČ**, vodja izmene v čistilnici bombaža stopil na rob parketnega poda in si zvil gleženj desne noge.

5. **ZVONE KONČINA**, šofer se je z avtomobilom vračal iz službenega potovanja iz Kranja. Na odseku ceste Dol—Dol-

ska se je srečal s poltovornjakom. Ta je povozil granitno kocko, ki je odletela izpod njegovih koles v vetrobransko steklo službenega avtomobila in ga razbila. Drobcji stekla so mu ranili, oz. poškodovali obraz.

A. Krhlikar

Zdravstveni pregledi slušnih organov z avdiometrijskimi meritvami v delovni organizaciji nemoteno potekajo. Zdravnik medicine dela, dr. Čadež med pregledom ugotavlja splošno zdravstveno stanje in po potrebi izpira ušesa pregledanim delavcem. Ob zaključku preventivnih pregledov bo izdelal strokovno analizo, ki bo objavljena v našem glasilu.

ODŠLI

ODŠLI V MESECU OKTOBRU 1980

7. 10. 1980 **ANTON SOBČAN**, Šmartno, Vrata 2, transport, odhod v JLA.

7. 10. 1980 **JANEZ AVBELJ**, Litija, Ul. 25. maja 1, predilnica 2. izmena, odhod v JLA.

8. 10. 1980 **LEOPOLDINA JERAJ**, Litija, Prvomajska 2, predilnica bombaža 2. izmena, upokojitev.

10. 10. 1980 **ANA ŠTUHEC**, Litija, Trg na Stavbah 6, predilnica sintetične 1. izmena, upokojitev.

15. 9. 1980 **ISMIRA HUSANOVIČ**, Trbovlje, Kolodvorska 15, predilnica bombaža 3. izmena, izključitev.

14. 10. 1980 **MARTIN BOLTE**, Litija, C. kom. Staneta 18, predpredilnica 3. izmena, pismeni sporazum — odpoved delavca.

14. 10. 1980 **ANA RENKO**, Litija, Ul. solidarnosti 3, sukalnica 1. izmena, upokojitev.

30. 9. 1980 **STANIKA ANTIČ**, Litija, Kidričeva 64, predilnica bombaža 2. izmena, pismeni sporazum — odpoved delavke.

16. 10. 1980 **MARIJA MAHKOVIČ**, Litija, C. kom. Staneta 14, predilnica bombaža 3. izmena, upokojitev.

25. 10. 1980 **VINKO BERČON**, Šmartno, Jelša 5, predpredilnica 3. izmena, pismeni sporazum — odpoved delavca.

31. 10. 1980 **LJUDMILA ANTONIČ**, Litija, C. kom. Stane-

ta 14, sukalnica 2. izmena, pismeni sporazum — odpoved delavke.

31. 10. 1980 **MARTIN STRAŠEK**, Litija, Prvomajska 2, proizvodni sektor, pismeni sporazum — odpoved delavca.

31. 10. 1980 **ANICA NOVŠAK**, Litija, Trg na Stavbah 3, sukalnica 3. izmena, pismeni sporazum — odpoved delavke.

31. 10. 1980 **LJUDMILA ŠTEPIHAR**, Šmartno, Ustje 2, sukalnica efektn. sukancev, upokojitev.

DELAVKI, PREMESHČENI NA DRUGA DELA IN NALOGE V MESECU OKTOBRU 1980

20. 10. 1980 **KATA PRIMC**, snemalka kopsov, zbiralka cevki pri zbiralnici cevki;

15. 10. 1980 **ANI POVSE**, vodja knjigovodstva OD, analitik dela in nagrajevanja, v kadrovsko-splošnem sektorju.

V naši delovni organizaciji je bilo na dan 31. 10. 1980 zaposlenih 1081 delavcev, od tega 739 žensk in 342 moških.

Od skupnega števila zaposlenih je bilo 38 mladoletnih oseb. Zanimivost tega meseca je, da nismo zaposlili nobenega novega delavca.

M. ŠRAJ

Tehtanje gotovih izdelkov

KDAJ NA SODIŠČE?

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Spori o delovnih terjatvah, ki izhajajo iz delovnega razmerja

Pri denarnih terjatvah, ki izhajajo iz delovnega razmerja velja, da delavcu ni potrebno, da bi terjatev zahteval najprej pri pristojnem organu v delovni organizaciji, ampak lahko svojo terjatev zahteva neposredno preko sodišča. Tudi ni potrebno, da delavec uveljavlja terjatev v 30-dnevem roku od dneva, ko je prejel dokončno odločbo o svojem zahtevku. Vsekakor pa mora delavec zahtevati terjatev preden je zastarana. Zakon o združenem delu določa za denarne terjatve iz delovnega razmerja zastaralni rok 3 leta. Po preteku tega roka delavec pred sodiščem ne bo uspel, če delovna organizacija poda ugovor zastaranja.

I. Spori o plačilu osebne dohodke

Delavcu za njegovo živo in minulo delo pripada osebni dohodek, ki se izračuna po osnovah in merilih, določenih v samoupravnem sporazumu o delitvi osebne dohodke. Delavec lahko zahteva varstvo svojih pravic v delovni organizaciji ali pred sodiščem združenega dela, če meni, da je pri izračunu osebnih dohodkov prišlo do razlike zaradi tega, ker niso bila upoštevana vsa merila in osnove, kakor tudi, če je pri izračunu osebnih dohodkov prišlo do računskih napake, zaradi katere je prikrajšan. Delavec lahko pred sodiščem uveljavlja tudi, da njegova dela in naloge niso pravilno sistemizirana oz. da so premalo ocenjena. To pa lahko stori le takrat, ko prejme odločbo o razporeditvi na delo, v kateri je določena njegova točkovna vrednost del in nalog in rok za ugovor. Če delavec proti taki odločbi ne ugovarja, ta postane pravomočna in je delovna organizacija ne more spremeniti, razen pri novi razporeditvi ali ob spremembi samoupravnega sporazuma. Po našem mnenju pa ima delavec lahko zaradi takšne odločbe, če je nezakonita, kljub pravomočnosti, denarni zahtevek zaradi prikrajšanosti pri osebnem dohodku, ki ga lahko pred sodiščem uveljavlja.

Kljub temu, da delavec lahko uveljavlja svojo denarno terjatev naravnost pred sodiščem združenega dela, se takšne zahteve primarno re-

šujejo pri delovni organizaciji. Sodišča združenega dela namreč predloge z denarnimi terjatvami v primerih, ko delavec ni najprej zahteval varstvo pravic v delovni organizaciji, odstopijo v reševanje pristojnemu organu v delovni organizaciji. Pri tem se šteje dan, ko je delavec vložil zahtevo pri sodišču, za dan, ko je delavec vložil zahtevo pred pristojnim organom v delovni organizaciji.

II. Spori o denarnih nadomestilih

Denarna nadomestila osebnega dohodka pripadajo delavcu za različne vrste izostankov z dela kot so redni dopust, izredno plačani dopust, študijski dopusti, bolezenski izostanek, porodniška, izostanek zaradi vojaških vaj itd. Denarna nadomestila osebnega dohodka za odsotnost z dela pripadajo delavcu po zakonitih predpisih, samoupravnih sporazumih in pravilniku o delovnih razmerjih. Višino denarnega nadomestila za različne vrste odsotnosti z dela gredo delavcu po osnovah in merilih, ki jih določa samoupravni sporazum, zato za ta nadomestila velja vse, kar smo povedali v prejšnji točki.

Tudi v teh primerih lahko delavec zahteva varstvo svojih pravic, če gre za denarno terjatev, ali pa kadar gre za samo upravičenost do odsotnosti z dela s pravico do nadomestila.

Pri vseh vrstah izplačanih nadomestil lahko delovna organizacija zahteva vračilo izplačanih zneskov nadomestila osebnega dohodka, če se naknadno izkaže, da so bila neupravičeno izplačana. V praksi je najpogostejši zahtevek delovne organizacije za vračilo izplačanega nadomestila osebnega dohodka v času bolniškega staleža, če je bolniški stalež delavca delovne organizacije zakrivila tretja oseba. Ta zahtevek se uveljavlja proti tretji osebi, zato delavec, ki mu je bilo nadomestilo osebnega dohodka izplačano, ni neposredno prizadet. Seveda pa prihaja do tega, da v nekaterih primerih tretja oseba, ki je povzročila bolniški stalež delavca, živi z njim v ekonomski skupnosti ali je z njim v ne-

posrednem sorodstvu. V takšnem primeru je zaradi vračila nadomestila osebnega dohodka, izplačanega za čas bolniškega staleža, posredno prizadet tudi delavec, ki mu je bilo nadomestilo izplačano, zato je izterjava izplačane bolzine v takšnih primerih moralno vprašljiva, čeprav je zakonita. Povdariti pa je treba, da skupnost socialnega zavarovanja zahteva vračilo izplačane bolniške zaradi poškodbe po tretji osebi, če je bolniški izostanek trajal več kot 30 dni. Izostanek z dela do 30 dni namreč krije delovna organizacija.

III. Spori zaradi jubilejnih nagrad

Delovna organizacija podeljuje delavcem za 10, 20 in 30-letno delo jubilejne nagrade. Način podeljevanja nagrad in pogoje, ki jih morajo delavci izpolnjevati, da so upravičeni do nagrade, določa pravilnik o razporeditvi sredstev sklada skupne porabe. Razlikovati je treba izpolnjevanje vseh pogojev za pridobitev nagrade, ki jo določa pravilnik in dejansko možnost, da se nagrade tudi podelijo. Sredstva za jubilejne nagrade je namreč treba v skladu skupne porabe zagotoviti že 1 leto pred njihovo podelitvijo. Če teh sredstev ni zagotovljenih, potem delovna organizacija jubilejnih nagrad ne more podeliti. Torej ne moremo govoriti o nekakšni pravici do nagrade, ker je nagrada od-

visna od tega, ali bo na razpolago dovolj sredstev. V sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja se lahko zgodi, da v skladu skupne porabe ne bo dovolj sredstev za podelitev jubilejnih nagrad. Če pa ima delovna organizacija sredstev za podelitev jubilejnih nagrad dovolj, potem je dolžna zagotoviti, da jubilejno nagrado prejmejo vsi delavci, ki so do nje upravičeni. Delavec, ki izpolnjuje pogoje za podelitev jubilejne nagrade, jo torej lahko zahteva le, če je na razpolago dovolj sredstev in če delavski svet sprejme sklep, da se bodo nagrade podeljevale, ker je bilo eno leto prej razporejenih dovolj sredstev v skladu skupne porabe.

Sporov o jubilejnih nagradah v Predilnici Litija do sedaj ni bilo, med drugim tudi zato, ker smo vsako leto v ta namen v skladu skupne porabe zagotovili dovolj sredstev. Vprašanje pa je, če bo to mogoče tudi v prihodnje.

Če torej sredstev za jubilejne nagrade v skladu skupne porabe ne bomo mogli zagotoviti, je delavcu tudi sodišče ne bo moglo podeliti. Delavec torej lahko zahteva varstvo pravic v delovni organizaciji ali pred sodiščem združenega dela le v primeru, če ni dobil jubilejne nagrade, pa je bil do nje upravičen, ob predpostavki, da so bila v skladu skupne porabe eno leto prej za ta namen zagotovljena sredstva. Te ugotovitve veljajo tudi za izplačilo regresa za letni dopust in odpravnine delavcev ob upokojitvah.

Odškodninske terjatve delavcev zaradi nezakonitega prenehanja delovnega razmerja.

Načine prenehanja delovnega razmerja smo obravnavali v prejšnji številki Predilca, kjer so bili poudarjeni spori o prenehanju delovnega razmerja. Pri teh sporih je šlo za to, da se delavcu prizna lastnost delavca v združenem delu, kadar mu je zaradi nezakonitega ravnanja delovne organizacije prenehalo delovno razmerje.

Zaradi nezakonitega prenehanja delovnega razmerja lahko delavec uveljavlja plačilo odškodnine za čas, ko ni bil zaposlen. Višina odškodnine je v tem primeru denarno nadomestilo zaradi prikrajšanja vseh pravic, ki gredo iz delovnega razmerja. V prvi vrsti lahko delavec zahteva plačilo osebnega dohodka, ki bi mu šel v času, ko je bil nezaposlen, hkrati pa tudi, da ga delovna organizacija v tem času prijavi pri zavodu za socialno zavarovanje in zanj pla-

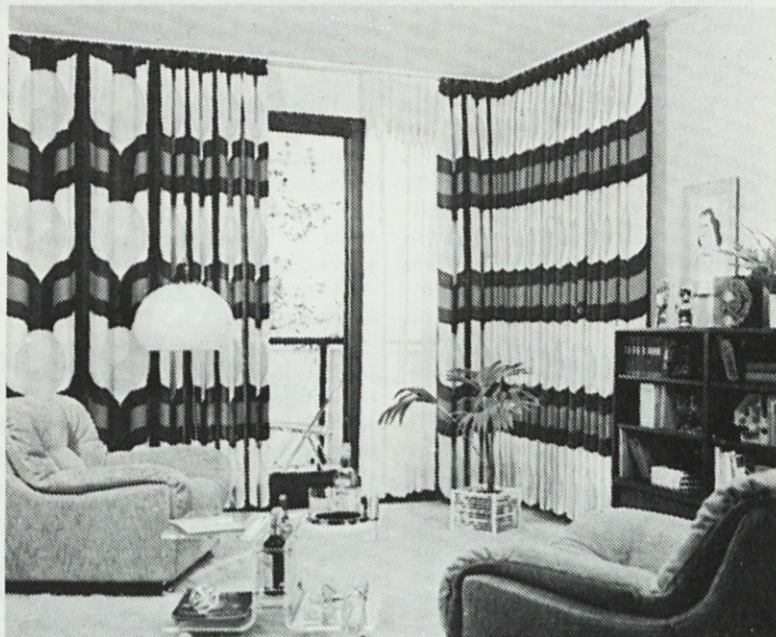
ča vse prispevke. Delavec lahko uveljavlja tudi škodo, ki jo je imel zaradi neizkoriščenega letnega dopusta, regresa za letni dopust itd. Navadno se odškodninski zahtevki delavca zaradi nezakonitega prenehanja delovnega razmerja uveljavljajo hkrati z izpodbijanjem akta, s katerim je delavcu prenehalo delovno razmerje, možen pa je tudi samostojen odškodninski zahtevek. V teh primerih delavci navadno ne zahtevajo varstva pravic v delovni organizaciji, ampak se neposredno obračajo na sodišče. Kakor pri denarnih terjatvah iz delovnih razmerij, velja tudi za odškodninske terjatve zastaralni rok 3 leta, razen v primerih, ko je prenehanje delovnega razmerja nastalo s kaznivim dejanjem odgovorne osebe v delovni organizaciji.

Nadaljevanje prihodnjic
Kaplja Milan, dipl. iur.

zelo primerno
za široko in različno uporabo

dolan®

Tesno praktično sodelovanje kvalificiranih znanstvenikov, inženirjev in praktikov, je privedlo k razvoju programa vlaken DOLAN. Družba Hoechst AG je edini proizvajalec kemičnih vlaken, ki nudi mokro in suho predena akrilna vlakna.

Tako je uporaba DOLANA v različnem obsegu. Na primer DOLAN program za pohištvene tkanine, z DOLANOM 44, novim nesvaljajočim tipom za plosko tkanino in DOLAN 31, posebno vlakno za visoko kvalitetne velurje.

DOLAN se je izkazal v sledečih uporabnostnih področjih:

- dekorativne tkanine ● posteljne odeje ● pohištvene tkanine
- pletenine ● markis tkanine ● talne preproge

vsekakor s klasičnimi prednostmi DOLANA: lepota, sposobnost za večjo uporabo in lahkotno vzdrževanje.

Poleg DOLANA izdeluje Hoechst AG svetovno znano vlakno TREVIRA in viskozno vlakno DANUFIL – izbira skupaj 400 variant vlakna.

Pogovorite se z nami,
če gre za vlakna.

Izrabite naš
know-how, izkoristite

naše spodbude.

HOECHST AG
Frankfurt/Main, BRD.

Kaj je rekreacija in zakaj?

Sama beseda »rekreacija« je latinskega izvora in pomeni aktivni počitek. S to aktivnostjo si človek obnavlja pri delu uporabljeno psihofizično energijo ter sprosti porušeno ravnotežje v svoji naravi. Razvoj proizvodnih sil je sprožil večjo produktivnost in s tem znatno povečal prosti čas v katerem se človek rekreira. V preteklosti je bil prosti čas in s tem rekreiranje privilegij vladajočih družbenih razredov. Sedaj pa postajamo tega vse bolj deležni tudi vsi člani sodobno razvitih družb.

Zelo težko je v nekaj stavkih opisati predmet, cilje in naloge rekreacije. V tem sestavku opredeljujem športno rekreacijo, ki nam je v naši delovni organizaciji najbolj »poznana« in priljubljena. S športno rekreacijo v kratkem času dosežemo zaželjene cilje, hkrati pa je nekašna desna roka preventivni medicini. Tega se še premalo zavedamo in premalo poznamo delovanje človeškega organizma.

Za rekreacijo so se začele zanimati razne znanosti, ki jim je predmet človek (psihologija, sociologija, medicina, gerantologija in druge). Strokovnjak na področju psihologije pravi, da je športna rekreacija igra v obliki športa in v sedanji stopnji civilizacije vmesna postaja med delom in počitkom — spanjem. Sociolog pravi, da je športna rekreacija svobodna in neplačana aktivnost, ki človeku neposredno prinaša zadovolj-

stvo. Gerantolog meni, da je športna rekreacija svobodna in neplačana aktivnost, ki človeku neposredno prinaša zadovoljstvo. Gerantolog meni, da je športna rekreacija naravno zdravilo proti staranju za pomlajevanje in podaljševanje življenjske dobe. Medicina pravi, da je športna rekreacija korektor funkcionalne sposobnosti človeškega organizma. Najbolj razumljiva in vsestranska pa je definicija, da je rekreacija tista svobodna in organizirana aktivnost, ki fizično, psihično in socialno bogati, sprošča in obnavlja človeka ter ga pomaga oblikovati v vsestrano razvito osebnost. Ta definicija nam pove, naj k rekreaciji ne prištevamo tistih aktivnosti, ki po svoji naravi niso redne in organizirane in ne delujejo rekreativno ali pa prinašajo družbi in posamezniku škodo. Z najrazličnejšimi aktivnostmi se lahko

Fotografija Litije pred več kot dvajsetimi leti. Foto: Jože Zupančič — (reprodukcija s panoja na razstavi — foto: M. M.)

sprošča prenapete mišice ali prerazdražene živce, oblikuje aparat za gibanje, izostruje čutne sposobnosti, obnavlja izgubljeno telesno in duševno energijo, kar kaže, da so sprostitiv, obnova in oblikovanje elementi, ki rekreaciji določajo vsebino.

Aktivnost pa so sredstva, s katerimi dosegamo te elemente — cilje. Torej cilji rekreacije so predvsem sprostitiv, obnova in oblikovanje s katerimi dosežemo, da je človek, ki se ukvarja s športno rekreacijo

sposobnejši za doseganje večje produktivnosti. Pa ne samo produktivnost, gre tudi za to, da bi bil človek tudi takrat ko ne dela srečen, da bi bil z moralnimi, telesnimi in duševnimi sposobnostmi vreden in aktiven član družbe. Seveda moramo razumeti, da športna rekreacija nima neposrednega odnosa v smislu gospodarskega pridobivanja. Nasprotno, celo troši še posebna sredstva pridobljena z delom, vendar so to majhna sredstva, ki ne predstavljajo obremenitev delovnih organizacij, vendar pa moramo vedeti zanje. Ena od funkcij rekreacije v sedanjem času pri nas je tudi zadovoljitev družbenih interesov. Pri tem gre predvsem za ustvarjalno delo, za produktivnost, za fizično sposobnost, za zdravje in ne nazadnje za obrambno sposobnost.

Interes za športno rekreacijo ne sme biti samo posamezen, marveč interes vseh osnovnih družbenih institucij, to je družine, šole, delovne organizacije, KS idr.

Premalo smo naredili v naši delovni organizaciji za organizirano športno rekreacijo. Pogojimo imamo še kar dobre, vendar nimamo dovolj usposobljenih ljudi, da bi hitro in v kratkem času to aktivnost poživili. Nekaj osnovnih korakov je storjenih in mislim, da moramo te korake pospešiti, da bodo večji in da jih bo več.

Sporočite svoje želje v zvezi s športno rekreacijo uredništvu Litijskega predilca. Pismene želje dajte v skrinjico ali pa zavrtite int. tel. številko 76 (tov. Matic Malenšek).

Janez Hauptman

Ob letošnji proslavi krajevnih skupnosti levi in desni breg so odkrili spominsko ploščo učitelju in publicistu Jožetu Zupančiču. Minilo je deset let od njegove smrti. Ob tej priliki je bila odprta tudi razstava o njegovem delu. Na razstavi je obiskovalec lahko bral zanimive zapise Jožeta Zupančiča, marsikaterega pa so pritegnile njegove fotografije Litije izpred več let. Škoda, da je bil obisk tako maloštevilen. Na sliki: učenci osnovne šole Šmartno na razstavi

Litijski predilec izhaja dvakrat mesečno. Urejuje uredniški odbor: Vinko Keržan (predsednik in odgovorni urednik), Branko Bizjak, Martina Kralj, Alojzija Vehovec, Niko Stamatovski, Marija Zore, Janez Tišler, Rafaela Mele in Matic Malenšek (urednik). List dobijo člani kolektiva in upokojenci brezplačno na dom. Tisk: GP Gorenjski tisk Kranj. Naklada 1.700 izvodov.